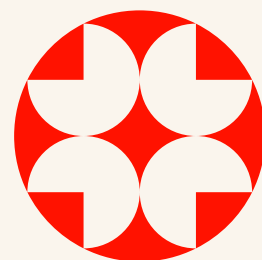

Годишњи извештај 2021.

Фондација
Регистар националног
интернет домена Србије

3 Поздравне речи

Владимир Алексић, председник Конференције суоснивача РНИДС-а	4
Иван Минић, председник Управног одбора РНИДС-а	5
Дејан Ђукић, директор Фондације РНИДС	6

7 Година у бројевима

9 Домени .rs и .срб на тржишту Србије

Стабилан раст у 2021. години	10
Коме верује домаћи бизнис – истраживање тржишта	11

13 Безбедније окружење – стабилније пословање

У чему је тајна непрекидне доступности сервиса	14
Безбедност је закон	15
Замена Key Signing Keys (KSK rollover)	15
Безбедносно усклађени системи	16
Имплементиран ISO 27001	17

18 Онлајн, офлајн, хибридни – догађаји у 2021. години

Орто РНИДС и ћирилица у дигиталном свету	19
Слуга. Господар. Интернет. – ДИДС 2021	20
Безбедан сајт – безбеднија е-трговина	21
Седма RSNOG конференција	22

Правна страна интернета	23
Интернет дијалог 2021: од конкуренције ка секторској регулацији дигиталних платформи ЕУ	23
Конференција „Недозвољена трговина на интернету“	24

25 Комуникација – цртежом, гласом, снимком, словом, хакатоном

WHOIS хакатон – први хакатон и 10 апликација	26
pitajte.rs – мурали који говоре	27
pitajte.rs – људи који говоре	28
Садржаји за подршку пословању	29
Вебинари за овлашћене регистре	30

31 Глобалне интернет приче на домаћем терену

Конференција EuroDIG 2021 уживо из београдског студија	32
Интернет је ваш матерњи језик	33
CENTR и IDN	33
Међународна војна вежба Cyber Tesla 2021	33

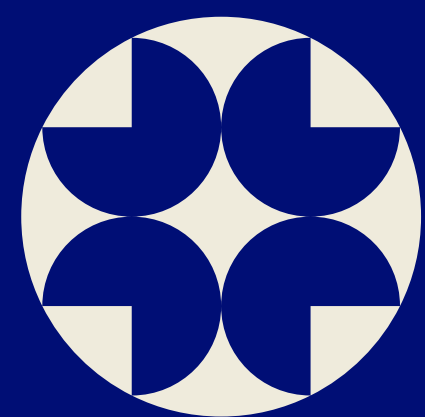
34 РНИДС из угла седме силе

36 Фондација значи подршка

Спонзорства и донације реализовани у 2021. години	37
---	----

38 Финансије

Поздравне речи

Владимир Алексић

председник Конференције суоснивача РНИДС-а

Иако нестабилна епидемиолошка ситуација није ишла наруку сусретима уживо, Конференција суоснивача је била врло активна током 2021. године. Одржане су четири електронске седнице – једна ванредна и три изборне. Почетком године, у јануару, одржана је ванредна седница на којој је усвојен извештај о раду УО за 2019. годину и подржано учлањене у организацију Trusted Introducer. Уследиле су три изборне седнице: за избор заменика председника Конференције суоснивача путем система за електронско гласање у фебруару 2021, за избор чланова Статутарне комисије у мају 2021, када су на место Милене Игњатовић и Жарка Птичека дошли Денис Бећирић и Урош Недељковић, као и седница за избор председника Конференције суоснивача, одржана у септембру 2021. године.

Током године Конференцији је приступило тридесет, а из ње иступило деветнаест суоснивача, па је на крају године Конференција бројала 146 суоснивача.

Током 2021. године настављена је пракса подршке раду овлашћених регистара РНИДС-а, обогаћена новим модалитетом.

Наиме, током године редовно су организовани едукативни вебинари за колеге из овлашћених регистара, са циљем да им се пружи подршка у свакодневним продајним, маркетиншким и другим активностима, релевантним и за њихов рад и за промоцију националних интернет домена. Одржана су три таква вебинара на којима су говорили стручњаци из области права, оглашавања на интернету и развоја бизниса, и један вебинар на ком су представљени нови Административни и технички услови рада овлашћених регистара РНИДС-а, а који је реализован у априлу месецу.

Активност на тржишту повољно се одразила и на раст броја регистрованих националних домена, година је завршена са 123.701 називом .rs и 2.460 назива .срб домена. Стопа задржавања назива домена је и ове године била изузетно висока и износила 86,84% за .rs и 89,81% за .срб доменски простор. На крају 2021. забележен је раст броја регистрованих .rs назива домена од 5,99% у односу на крај 2020. године.

Иван Минић

председник Управног одбора РНИДС-а

Ако смо за 2020. годину рекли да је била потпуно неочекивана и изван свих оквира, онда је 2021. била година стабилизације и навикавања на „ново нормално“, иако сви дубоко осећамо да, иако је све заиста ново, никако није нешто што бисмо олако назвали нормалним.

Стабилизација је значила враћање у токове блиске редовном режиму рада, оживљавање паузираних пословних функција, као што су биле маркетиншке активности, организација догађаја, прво хибридни, а крајем године и оних на којима смо имали прилике да се и физички окупимо, поштујући мере.

Седнице УО одржаване су редовно, углавном виртуелно путем Зум платформе. У септембру је, након болести, преминуо наш колега Милоје Секулић, члан УО и пријатељ Фондације од оснивања. Крајем године, Управни одбор је са консултантима почео рад на новој петогодишњој стратегији Фондације.

За разлику од претходне године, када је затварање почело баш када је ДИДС био у финалној фази припреме, ДИДС 2021. је реализован у хибридном облику, уз сјајне учеснике и одличне реакције, а настављена је и добра пракса организације других,

мањих догађаја. Издвојио бих 7. RSNOG конференцију, која је и продукцијски и квалитетом програма и интересовањем публике далеко превазишла све досадашње догађаје. У јуну је реализован панел Интернет дијалог 2021, у сарадњи са Правним факултетом, у септембру је одржан WHOIS хакатон са компанијом Quantox Technology, а традиционални октобарски скуп посвећен безбедности ове године бавио се темом безбедне е-трговине.

РНИДС је у 2021. години, на сајту domen.rs, почео редовно месечно представљање занимљивих бизниса који на добар и исправан начин користе интернет у циљу унапређења свог пословања, а овакви садржаји – текстуални интервјуи и занимљиве студије случаја у видео-формату – привлаче значајну пажњу заједнице. Такође, уведена је пракса редовних вебинара који се организују сваког месеца, где релевантни стручњаци публику РНИДС-а едукују из области важних за развој пословања.

И ове године, сарадња са струковним међународним организацијама (ICANN, CENTR, RIPE, DNS-OARC и APTLD) одржавана је кроз учешће на виртуелним догађајима.

Дејан Ђукић

директор Фондације РНИДС

Ако је 2020. била година великих турбуленција и адаптације, онда је 2021. била година великих анализа и хода по ивици између пословних пракси пре пандемије и пракси којима је пандемија отворила пут. И у оваквим, знатно неизвеснијим условима РНИДС је држао стабилан курс и наставио реализацију пословних циљева, а сервиси које пружа функционисали су стабилно и без прекида у раду.

Стопа обнове регистрације назива домена, као и стабилан раст укупног броја регистрованих назива .rs домена (5,99%, година на годину), који је виши у односу на године пре пандемије, очувани су и у 2021. години, делимично као последица укупних тржишних прилика, делимично и као последица знатно активнијег односа према тржишту. Проценат новорегистрованих назива .rs домена износио је 19,15%, а .срб домена 10,11%.

Почетком године усвојени су нови Административни и технички услови рада овлашћених регистара РНИДС-а са којима су, у предвиђеном року, колеге из овлашћених регистара усклађивале своје пословање. РНИДС је успешно прошао проверу усаглашености система менаџмента са захтевима стандарда [ISO/IEC 27001:2014](#), чиме смо добили још једну потврду да

послујемо не само у складу са високим пословним стандардима, већ и са најбољим светским и европским праксама.

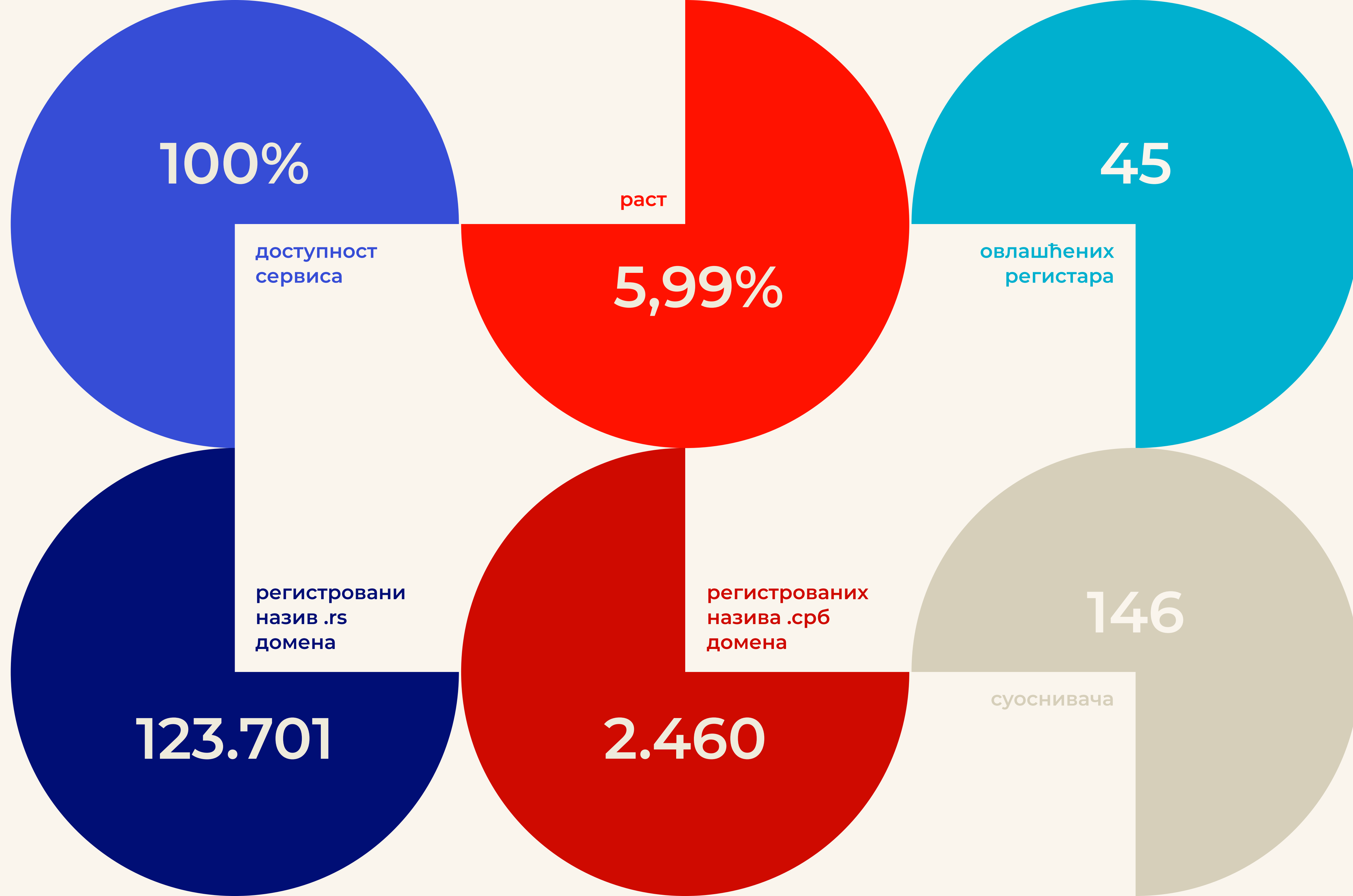
Иза РНИДС-а је година партнерстава и изузетно продуктивних сарадњи каква је била са компанијом *Quantox Technology* на реализацији WHOIS хакатона, са међународним организацијама попут ICANN-а, са Министарством трговине, туризма и телекомуникација и другим релевантним институцијама, регионалним и европским иницијативама као што су EuroDIG и SEEDIG, Правним факултетом БУ и Правним факултетом „Унион”, Електротехничким факултетом у Београду кроз подршку форуму TELFOR, невладиним сектором, бизнис инкубаторима и хабовима и другима.

Одржани су сви планирани догађаји чији је РНИДС организатор или чију реализацију подржава, хибридно и онлајн, знатно продукционо унапређени. РНИДС је корисницима интернета поклатио још једно ћирилично писмо креирано за екрански приказ – Орто РНИДС, које је представљено онлајн, а наш највећи годишњи догађај – ДИДС по први пут је публика пратила у потпуности поред екрана уз изузетно позитивне реакције на квалитет реализације и програма.

Година у бројевима

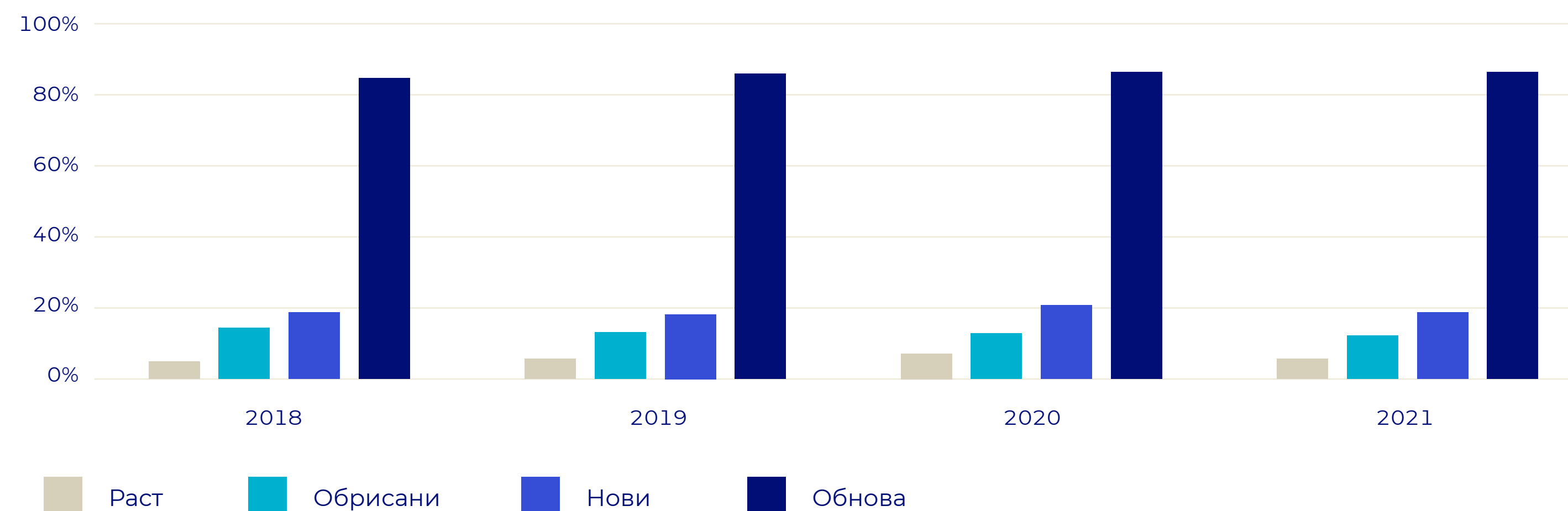
Домени .rs и .срб на тржишту Србије

Стабилан раст у 2021. години

Крај 2021. године донео је очекиван стабилан раст од 5,99 % у односу на крај 2020. године, па је година завршена са 123.701 регистрованим .rs називом домена. Број регистрованих .срб назива домена на крају године износио је 2.460.

Број обнова регистрације је већ годинама уназад такође стабилан, подједнако као и раст броја ново-регистрованих назива домена.

Параметри регистрације .rs домена 2018-2021

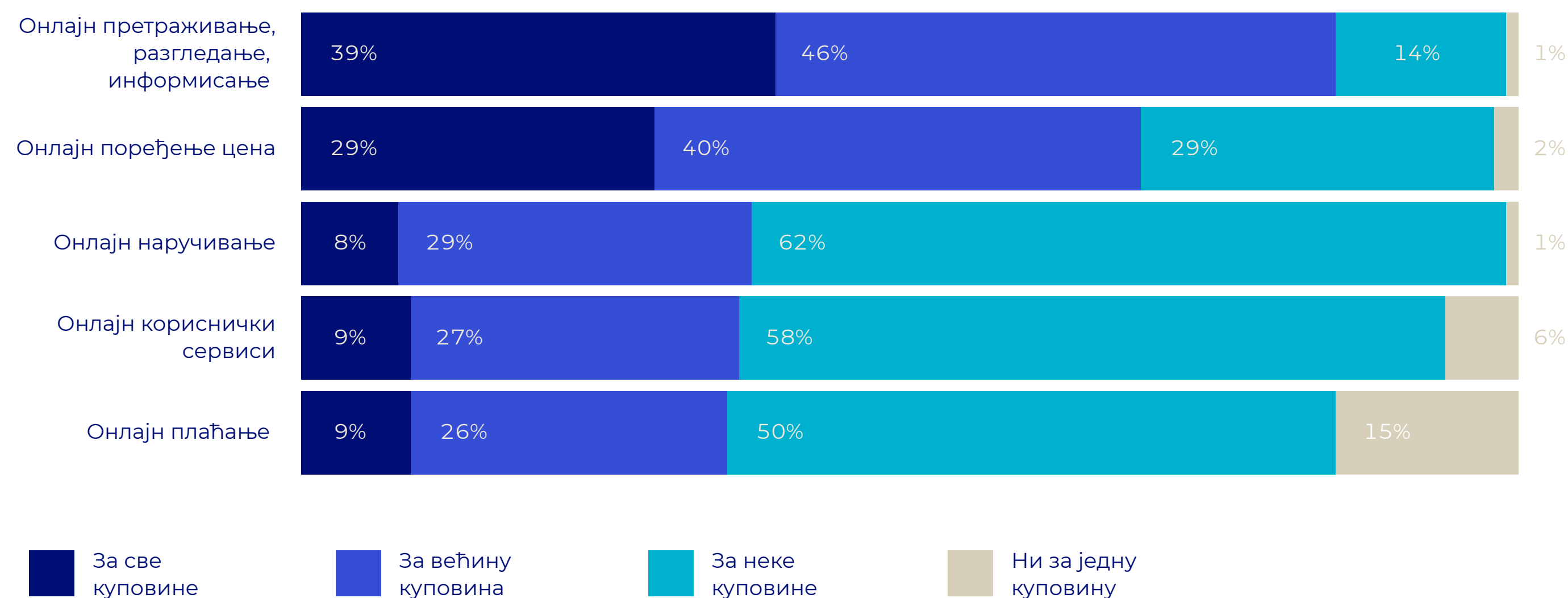
Коме верује домаћи бизнис – истраживање тржишта

Веб-сајт и брендирана адреса е-поште имају пресудну улогу у комуникацији и интеракцији између предузећа и купаца на интернету и чине незаобилазну карику у потрошачком искуству, показују налази истраживања које је за потребе РНИДС-а спровела агенција Ipsos. Истраживање спроведено током октобра 2021. обухватило је 509 испитаника који користе паметне уређаје и који су током последњих година дана активно куповали онлајн.

Испитаници су одговарали на питања подељена у три групе:

- У коју сврху и на који начин људи користе интернет у процесу куповине;
- Колика је важност поседовања веб-сајта;
- Важност брендиране имејл адресе.

Иако се могућности онлајн комуникације са брендovima непрекидно проширују и обогаћују, истраживање је показало да веб-сајт и е-пошта остају круцијалан начин на који купци истражују брендове, претражују њихову понуду и ступају у комуникацију са њима.

Како купци користе интернет за куповину

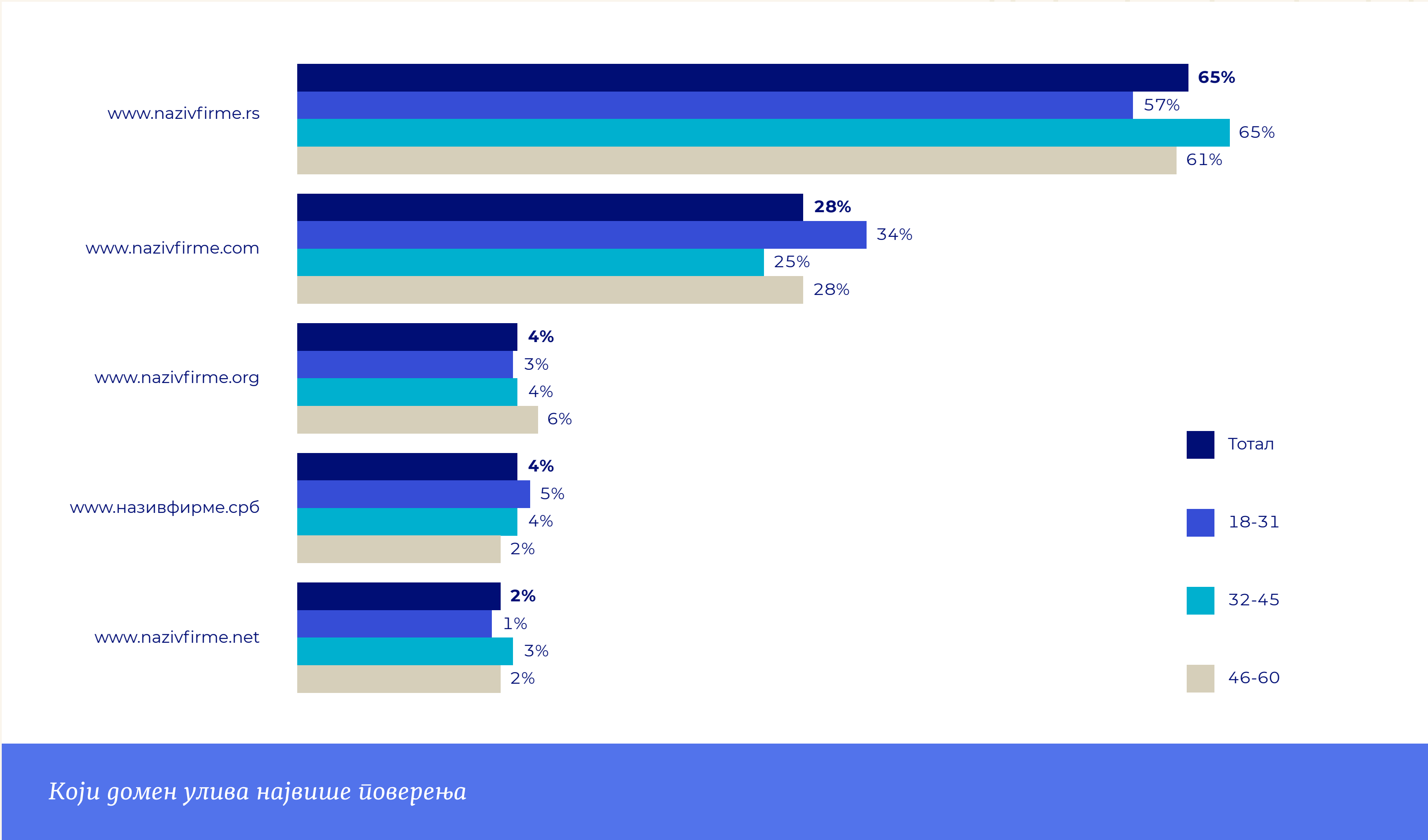

Истраживање је показало да, приликом онлајн куповине, 77% анкетираних купује преко званичног веб-сајта фирме, а знатно ређе преко друштвених мрежа. Фирму са сопственим веб-сајтом људи су спремнији да препоруче породици и пријатељима и да купују од ње.

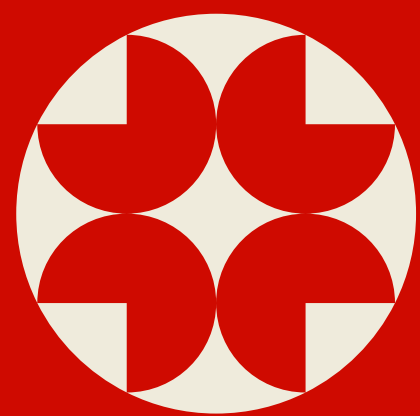
Резултати сугеришу да је назив домена ставка којој купци придају велики значај, због чега је доменска екстензија изузетно важна за онлајн присуство сваке фирме. Истраживање показује да су купци двоструко спремнији да укажу поверење фирмама које послују са .rs домена него онима које користе .com домен.

[Преузмите брошуру](#)

Безбедније
окружење –
стабилније
пословање

У чему је тајна непрекидне доступности сервиса

Висока доступност услуге обележила је и 2021. годину – DNS сервис, сервиси RSreg апликације, као и финансијски сервис регистрације функционисали су без прекида. Стопроцентна доступност РНИДС-ових сервиса није последица среће него посвећеног рада и промишљеног планирања.

Током 2021. настављен је рад на развоју и одржавању система, па је инсталирана и реконфигурисана нова инфраструктура за креирање и чување резервних копија (*backup*) података и кључних сервиса РНИДС-а. Нова инфраструктура има веће капацитете складиштења и омогућава бржи опоравак сервиса и података у случају потребе.

Континуитет пословања у ванредним околностима један је од основних захтева које РНИДС поставља пред сопствено пословање годинама уназад, а важност овог приоритета нагласили су изазови које је донела пандемија. Овај аспект додатно је унапређен, па је током године обезбеђено удаљено складиштење резервних копија, чиме је повећана безбедност података и омогућен брзи наставак пружања кључних услуга РНИДС-а и у случају потпуног отказа примарних локација.

Безбедност је закон

Замена *Key Signing Keys (KSK rollover)*

Захваљујући веома важном задатку обављеном у јуну повећана је безбедност DNSSEC потписа, па су корисници који имају DNSSEC потписане називе домена безбеднији од евентуалног „проваљивања” кључева и могућих злоупотреба. Замењени су *Key Signing Keys (KSK rollover)* за обе зоне највишег нивоа - .rs и .срб, а замена KSK кључева обавља се сваке две године.

Нови KSK користе савремени алгоритам ECDSAP256SHA256 (*Elliptic Curve Digital Signature Algorithm*) који повећава безбедност и скраћује DNS одговоре. Тиме су наше TLD (*Top Level Domain*) зоне заштићеније, а инфраструктура мање оптерећена дужином DNS одговора.

ECDSAP256SHA256 алгоритам препоручен је у документу IETF RFC8624 као тренутно најсавременији алгоритам који је свеобухватно прихваћен. IETF потенцира континуирано промену тј. унапређење алгоритама који се користе, истичући да безбедност

криптографских система какав је DNSSEC подједнако зависе од алгоритма и од снаге криптографских кључева који се користе. Употреба савремених алгоритама начин је да се скрате DNS одговори и повећа безбедност на глобалној мрежи која је један од виталних елемената за функционисање света какав данас познајемо.

РНИДС је међу десетак светских регистара националних интернет домена највишег нивоа који су до сада имплементирали савремени алгоритам.

Безбедносно усклађени системи

Почетком године усвојени су нови Административно-технички услови о раду ОР-ова. Најзначајније измене тичале су се повећања безбедности система ОР-ова који комуницирају са системом за регистрацију назива домена РНИДС-а. Успостављени су минимални технички и безбедносни захтеви у складу са Законом о информационој безбедности Србије и одговарајућим подзаконским актима.

Током године обављени су тестови усклађености безбедности делова система ОР-ова који комуницирају са системом РНИДС-а, а овлашћени регистри примили су извештаје о уоченим неусаглашеностима и са предоченим периодом за кориговање и усклађивање са безбедносним захтевима.

Током четвртог квартала урађени су тестови усклађености безбедности делова система ОР-ова који комуницирају са системом РНИДС-а са условима дефинисаним у Административно-техничким условима о раду ОР-ова. Овлашћеним регистрима достављене су уочене неусаглашености и период за њихово кориговање.

Имплементиран ISO 27001

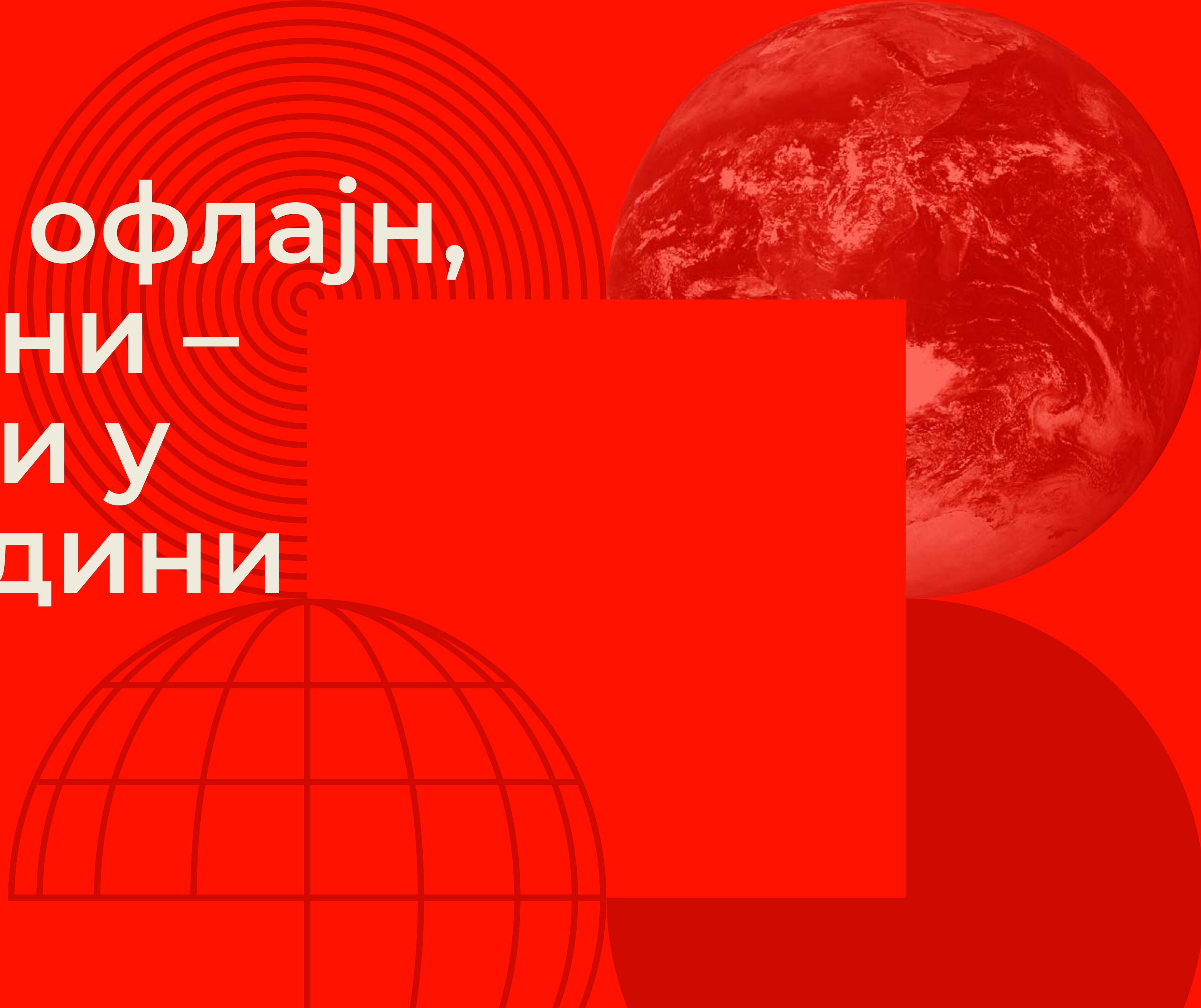
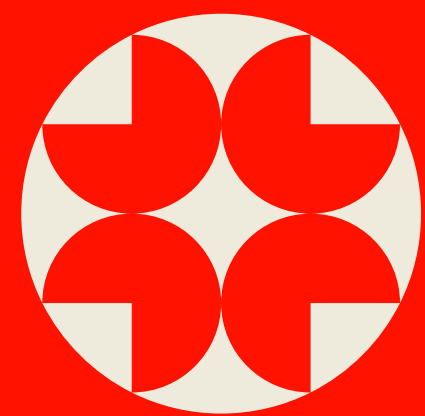
РНИДС је успешно прошао проверу усаглашености система менаџмента са захтевима [стандарда ISO/IEC 27001:2014](#). Имплементацији ISO 27001 стандарда (Систем менаџмента безбедношћу информација) претходила је имплементација [ISO 9001 стандарда](#) (Систем менаџмента квалитетом), која је успешно окончана 2020. године.

Сертификација у складу са ISO 27001 изузетно је значајна за РНИДС, имајући у виду природу делатности коју обавља – управљање регистром националних интернет домена и инфраструктуром од посебног значаја.

Сертификација је дошла као потврда чињенице да РНИДС послује не само у складу са законским условима, већ и највишим пословним стандардима, као и најбољим светским и европским праксама. ISO 27001 је стандард са којим је усаглашено пословање бројних европских регистара којима је, као и РНИДС-у, безбедност процеса и података највиши приоритет.

Онлајн, офлајн, хибридни – догађаји у 2021. години

Орто РНИДС и Ћирилица у дигиталном свету

Годишњица почетка регистрације .срб домена обележена је 27. јануара, у складу са околностима, онлајн скупом на ком је представљено и поклоњено још једно ћирилично писмо намењено превасходно употреби у дигиталним форматима – *Орто РНИДС*. Ово је друго по реду ћирилично писмо чију је израду омогућио РНИДС, а креирано је у сарадњи са организацијом *Тијомеџар*. Писмо *Ареал РНИДС* представљено 2020. године побудило је изузетну пажњу јавности и медија, а друго представљено писмо *Орто РНИДС* доживело је сличан успех. Током 2021. године странице на сајту са којих се могу преузети бесплатни фонтови забележиле су додатне 22.000 посета.

Током онлајн догађаја говорила је ауторка фонтова Ана Продановић, а предавање на тему језичке културе и употребе српског језика на интернету одржала је др Светлана Слијепчевић Бјеливук, научна сарадница на Институту за српски језик САНУ. Скуп је завршен панел дискусијом коју је модерирао Зоран Станојевић, уредник Интернет портала РТС-а, а

његови саговорници разматрали су положај ћирилице у дигиталном свету. Панелисти су били: Игор Адамовић, креативни директор Control Creative, Владимир Марић, директор програмерске фирме Мрежни системи, Петар Словић, директор за иновације, Quantox Technology, и Јован Турањанин, аутор софтвера за пресловљавање Ћирилизатор.

[Погледајте снимак скупа Ћирилица у дигиталном свету.](#)

[Преузмите Орто РНИДС](#)

Слуга. Господар. Интернет. – ДИДС 2021

Први пут од 2010. године, откако РНИДС организује ДИДС (Дан интернет домена Србије), ова конференција је одржана онлајн. Регистровани посетиоци су конференцију пратили уживо на сајту dids.rs, а конференција је емитована и на РНИДС-овој Фејсбук страници и Јутјуб каналу.

Слоган „Слуга. Господар. Интернет.” у три речи је описао њену централну тему – улогу интернета у животу и пословању током прве пандемијске године, а конференција је окупила 17 учесника и врних стручњака из земље и иностранства. Програм ДИДС-а састојао се од два уводна излагања, три панела и четири предавања. Предавачи и учесници панел дискусија на ДИДС-у говорили су о актуелним и очекиваним трендовима у контексту дигитализације пословања, електронске трговине у околностима које је наметнула и које диктира пандемија коронавируса и дали конкретне савете како оптимизовати продајне сајтове и унапредити комуникацију са клијентима.

Пренос уживо само на сајту dids.rs пратило је више од 600 јединствених гледалаца. Конференција је у анкети коју су попуњавали онлајн посетиоци добила просечну оцену 4,6, што је чини једном од најуспешнијих до сада, без обзира на то што је реализована без физичког присуства публике.

[Погледајте снимак конференције ДИДС 2021.](#)

Безбедан сајт – безбеднија е-трговина

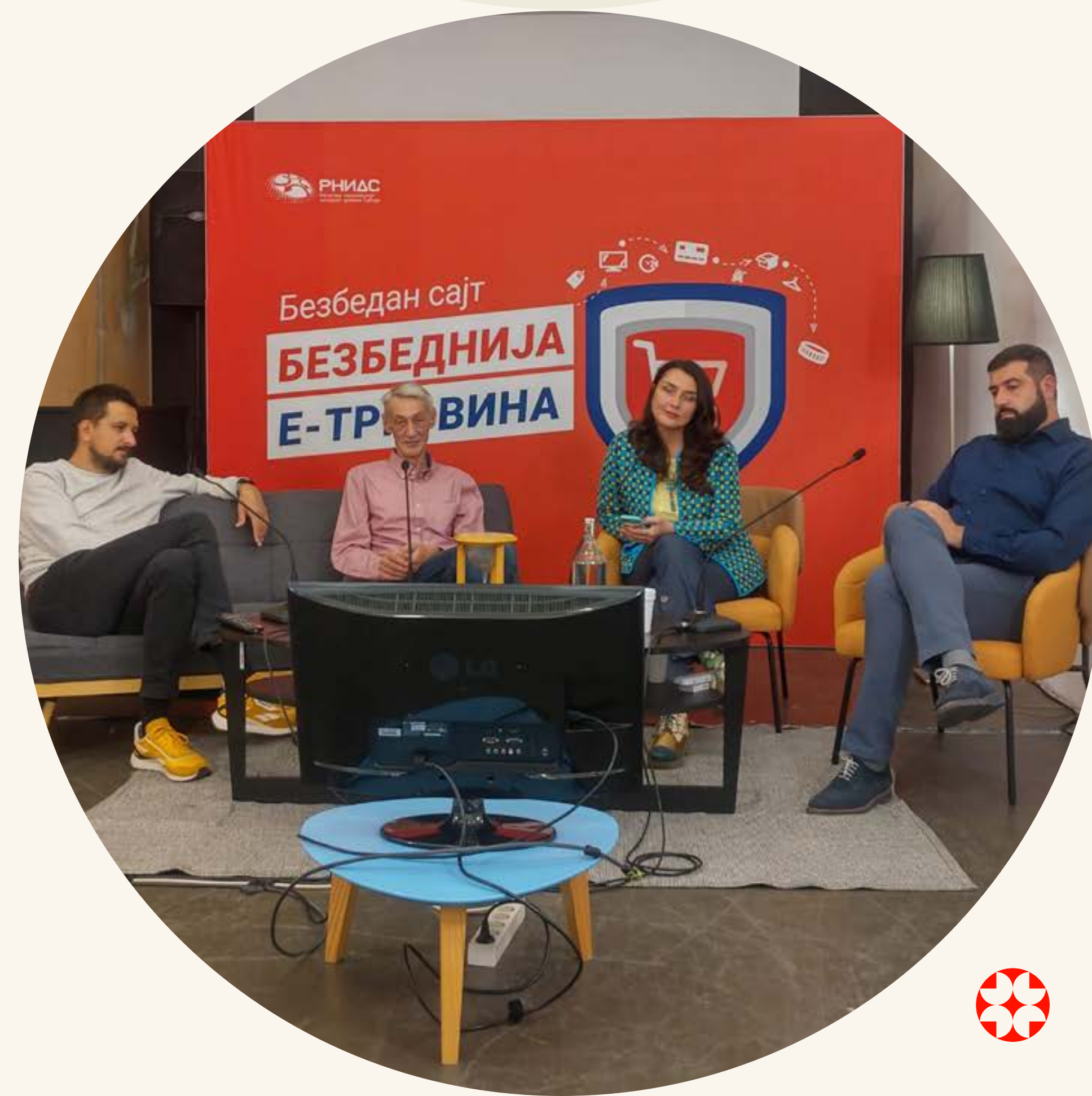
У октобру је РНИДС традиционално организовао догађај посвећен безбедности на интернету, чиме се сваке године придружи паневропској кампањи „Европски месец сајбер безбедности“, коју је иницирала Европска агенција за безбедност мрежа и информација (ENISA).

Током овогодишње панел дискусије, а у контексту рекордног раста е-трговине у Србији, разговарало се о томе да ли фирме безбедно тргују и купци купују онлајн, као и о начинима да предузећа заштите пословање и своје купце на интернету.

На панелу су учествовали: Петар Кордић, *Live škola WordPress-a*, Никола Радојчић, сувласник дизајнерског студија *Браћа буразери* и бренда *Dechko Tzar*, Жарко Кецић, руководилац Сектора ИКТ сервиса РНИДС-а, и Александар Бировљев, стручњак за електронска плаћања и дигиталне пословне моделе. Разговор је модерирала Јелена Опачић, директорка компаније *mCloud*.

[Погледајте снимак панела Безбедан сајт – безбеднија е-трговина.](#)

Седма RSNOG конференција

По седми пут Фондација РНИДС подржала је реализацију конференције RSNOG коју организује Група мрежних оператора Србије (RSNOG – RS Network Operators' Group), а у фокусу ове конференције, одржане 30. новембра, била је дискусија ИТ фирми које развијају интернет сервисе на тему мерења перформанси мреже и (тему) брзог опоравка у случају инцидената (*fast failover*).

У уводном делу конференције говорили су и представници мрежних оператора из региона, а публика је затим имала прилике да прати предавања на тему *fast failover*-а и да слуша излагања о мерењима која доприносе безбедности, стабилности и брзини интернета. Конференција је завршена округлим столом на ком су учествовали представници највећих домаћих телеком и интернет оператора. Иако је публика конференцију пратила онлајн, теме RSNOG конференције и ове године привукле су пажњу бројних домаћих и иностраних стручњака.

[Погледајте снимак RSNOG конференције.](#)

Правна страна интернета

Интернет дијалог 2021: од конкуренције ка секторској регулацији дигиталних платформи ЕУ

Други по реду „Интернет дијалог“ организован у сарадњи са Правним факултетом Универзитета у Београду одржан је онлајн 3. јуна. Највише пажње привукло је излагање проф. др Марка Боте, који је говорио о предложеним прописима Европске уније о конкуренцији на дигиталним тржиштима, односно образложио актуелни заокрет од примене права конкуренције ка секторској регулацији дигиталних платформи. Разговор са проф. др Ботом водио је проф. др Душан В. Поповић, професор Правног факултета Универзитета у Београду. На скупу су, у оквиру пореско-правне секције, такође анализирани кључни изазови са којима се суочавају порески системи широм света у покушају да опорезују добит компанија које послују у оквирима дигиталне економије.

[Погледајте снимак панела Интернет дијалог 2021.](#)

Конференција „Недозвољена трговина на интернету“

У сарадњи са Правним факултетом Универзитета „Унион“ почетком децембра организована је традиционална, заједничка конференција у хибридном формату, а ове године на тему недозвољене трговине на интернету.

Публика је имала прилике да слуша излагања међународних експерата Оливере Меденице, *equity partner, Dunnington Bartholow & Miller LLP*, САД, проф. др Роберта Гарзе Барбосе, професора Правног факултета Универзитета *Tecnologico de Monterrey*, Мексико, и Дага Ајзенберга, адвоката и власника *GigaLaw Firm*, стручњака за право интернета. Конференцију је отворио државни секретар у Министарству трговине, туризма и телекомуникација Урош Кандић, а током завршног панела домаћи стручњаци одговарали су на питања публике у вези са темом конференције.

[Погледајте снимак конференције Недозвољена трговина на интернету.](#)

Комунікація –
цртежом, гласом,
снимком, словом,
хакатоном

WHOIS хакатон – први хакатон и 10 апликација

Током септембра, РНИДС је, у сарадњи са компанијом *Quantox Technology* и уз подршку ICANN-а, организовао свој први хакатон са IDN тематиком. Десет екипа, изабраних међу пријављенима да се такмиче, током викенда 25. и 26. септембра, програмирало је апликације за мобилне телефоне које нуде WHOIS и DNS податке о слободним, односно регистрованим називима домена (ћириличким и латиничким) у задатим доменским просторима.

Према оцени жирија, хакатон је био и више него успешан, имајући у виду да је свих десет екипа испоручило десет сасвим функционалних апликација. Жирију се посебно свидела разноврсност технологија које су такмичари користили, али и скалабилност решења и квалитет кода.

Хакатон је реализован онлајн, рад екипа је праћен телефонски и путем апликације за онлајн сарадњу, а решења су екипе презентовале 27. септембра, неколико њих у *ICT hub*-у, у ком је програм реализован, а највећи број се укључивао у програм онлајн.

Три првопласиране екипе освојиле су новчане награде, а симболичне награде обезбеђене су за све остале учеснике хакатона. Поред пажње међународних стејкхолдера, хакатон је привукао и пажњу медија.

[Погледајте снимак разговора са победничком екипом хакатона.](#)

pitajte.rs – мурали који говоре

Током другог квартала почела је реализација комуникационог пројекта pitajte.rs, који има за циљ да помогне малим и микро предузећима да доносе информисане одлуке о свом пословању на интернету. Иако замишљен као генератор онлајн садржаја, пројекат је имао и своју значајну офлајн компоненту – исцртавање мурала који комуницирају осам разлога за избор .rs домена посетиоцима простора у којима су осликани: на Факултету за медије и комуникације у Београду, у Но лимит хабу у Нишу и у ICT хабу у Београду.

[Погледајте снимак израде мурала Осам разлога за .rs.](#)

pitajte.rs – људи који говоре

Свој наставак пројекат је доживео низом вебинара чија је реализација почела у септембру. Сваког првог петка у месецу од 20 часова публика је на Јутјуб каналу РНИДС-а слушала едукације намењене, пре свега, власницима малих предузећа и предузетницима о унапређењу пословања на интернету.

Први вебинар реализован је 3. септембра. О првим SEO корацима говорио је Ненад Пантелић, стручњак за SEO, а до краја године вебинаре су одржали Иван Минић на тему **Како да покренете подкаст**, Иван Танасковић на тему **Како продавати онлајн током најактивније (празничне) продајне сезоне** и Лазар Џамић који је говорио на тему **Подаци у маркетингу: шта, зашто и како?**.

[Погледајте снимке pitajte.rs вебинара](#)

Садржаји за подршку пословању

Током 2021. године сајт на адреси домен.срб/domen.rs почео је да придобија своју публику, имао је више од 65 хиљада посетилаца. Садржај на сајту је ажуриран из недеље у недељу и обогаћиван новим ауторским текстовима, а објављено је нешто више од 45 таквих текстова.

Међутим, уведени су и нови формати, па се на сајту налазе одредишне странице за pitajte.rs вебинаре, а поред садржаја и снимака са вебинара од новембра се на сајту објављују студије случаја, односно приче фирми које успешно послују а чији се сајтови налазе на .rs домену. Предузетници говоре о свом пословању, али и о улози коју сајт и употреба интернета имају у развоју пословања.

Регистранти у Србији и даље радо обављају WHOIS претраге на овој адреси, али користе и функционалност преношења назива домена у корпу на сајту овлашћених регистара, где могу да заврше процес регистрације. То чини око 12% у уделу свих посета сајту, док је остатак посета распоређен на објављиване садржаје.

Које теме са domen.rs привлаче највише пажње?

Током године најчитанији су били текстови који решавају књиговодствене недоумице малих предузећа која послују на интернету, савети за писање примамљивих продајних текстова на сајту, али и текстови који се баве безбедношћу на интернету. Прва објављена студија случаја о ковачу дамаскус челика – trkulja.rs привукла је изузетну пажњу, а страница је забележила трећи највећи број посета током године, не рачунајући странице WHOIS претраге.

[Прочитајте текстове из серијала Успешан бизнис на .rs домену.](#)

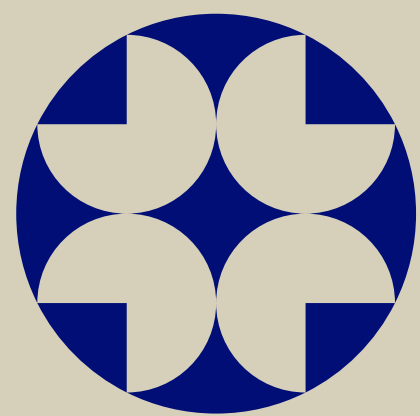
Вебинари за овлашћене регистре

Током 2021. године устаљена је пракса организовања едукативних вебинара за колеге из овлашћених регистара РНИДС-а, са циљем да им се пружи подршка у свакодневним продајним, маркетиншким и другим активностима, релевантним и за њихов рад и за промоцију националних интернет домена. Одржана су три едукативна вебинара, као и вебинар на ком су представљени нови Административни и технички услови рада овлашћених регистара РНИДС-а а који је реализован у априлу месецу.

Крајем фебруара адвокат Драган Милић одржао је вебинар на тему Закона о заштити података о личности и ГДПР-а, а у последњем кварталу 2021. године вебинаре су одржали Мирослав Варга, регионални стручњак за Гугл оглашавање, који је почетком новембра предавао на тему **Какав је данашњи онлајн купац у односу на јуче и сутра** и Александра Вуксановић Куртовић, директорка и власница консултантске компаније *Outsourcing General Manager & Professional Management Services (ogm.rs)*, која је у децембру одржала вебинар на тему **Унапређење продајног процеса**.

Глобалне интернет приче на домаћем терену

Конференција EuroDIG 2021 уживо из београдског студија

Фондација РНИДС, у сарадњи са Дипло фондацијом и Интернет друштвом (*Internet Society*), била је један од домаћина највеће европске конференције посвећене развоју политика управљања интернетом, EuroDIG 2021, и омогућила емитовање програма из студија у Београду.

Конференцију је из Београда отворила министарка трговине, туризма и телекомуникација Татјана Матић, која је изразила велико задовољство што је Србија и на овој конференцији у друштву партнера са којима сарађује – Европском комисијом, Саветом Европе, ICANN-ом, Европском радиодифузном унијом, као и РНИДС-ом, Дипло фондацијом и Интернет друштвом. Током три дана виртуелне конференције која се одвијала под слоганом „У дигиталну декаду Европе“ (*Into Europe's Digital Decade*), публика је, у оквиру програма емитованог из београдског студија, имала прилике да слуша излагања и панеле на бројне актуелне теме.

Поред београдског, програм је емитован и из студија у Трсту и Брижу, а конференција је, и у својству учесника и у својству посетилаца, окупила представнике важних европских и глобалних институција (Унеско, Европска комисија и Европски парламент итд.), универзитета и научних института, технолошких компанија (Гугл, Фејсбук, Хуавеј итд.) и доменске заједнице (ICANN, CENTR, европски ccTLD-ови).

Интернет је ваш матерњи језик

Фондација РНИДС била је партнер онлајн догађаја који се одвијао под називом **Интернет је ваш матерњи језик: Универзална прихватљивост**, првог у серији SEEDIG 7.

Сесија је одржана у јуну, а учесници догађаја из РНИДС-а били су Дејан Ђукић, директор Фондације РНИДС, који је упутио поздравни говор, и Дијана Милутиновић, из Сектора маркетинга и комуникација, која је са осталим панелистима разматрала питање Универзалне прихватљивости и стратегија ангажовања различитих стејкхолдера на путу достизања пуне имплементације Универзалне прихватљивости на интернету.

CENTR и IDN

У мају је CENTR (Удружење европских националних регистара домена највишег нивоа) организовао вебинар за чланове више радних група о интернационализационим називима домена (IDN).

У планирању програма вебинара учествовала је Дијана Милутиновић, Сектор маркетинга и комуникација, која је говорила о искуствима и тактикама за промоцију .срб домена и фонтовима српске ћирилице које поклања РНИДС, као начинима да се постигне вишејезичност интернета креирањем онлајн садржаја на различитим језицима и писмима.

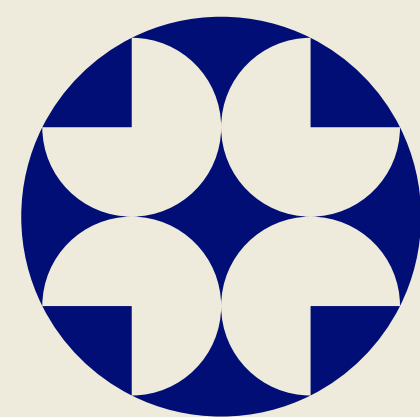
Међународна војна вежба Cyber Tesla 2021

Сајбер Тесла 2021 (*Cyber Tesla 2021*), командно-штабна вежба чија је тема била одбрана телекомуникационо-информационог система од претњи из сајбер простора, одржана је у децембру у Горњем Милановцу и на издвојеним местима у Сједињеним Америчким Државама и Мађарској.

И ове године РНИДС је учествовао у реализацији вежбе, а по трећи пут учесник вежбе био је водећи ИКТ инжењер РНИДС-а Милош Милосављевић.

РНИДС из угла седме силе

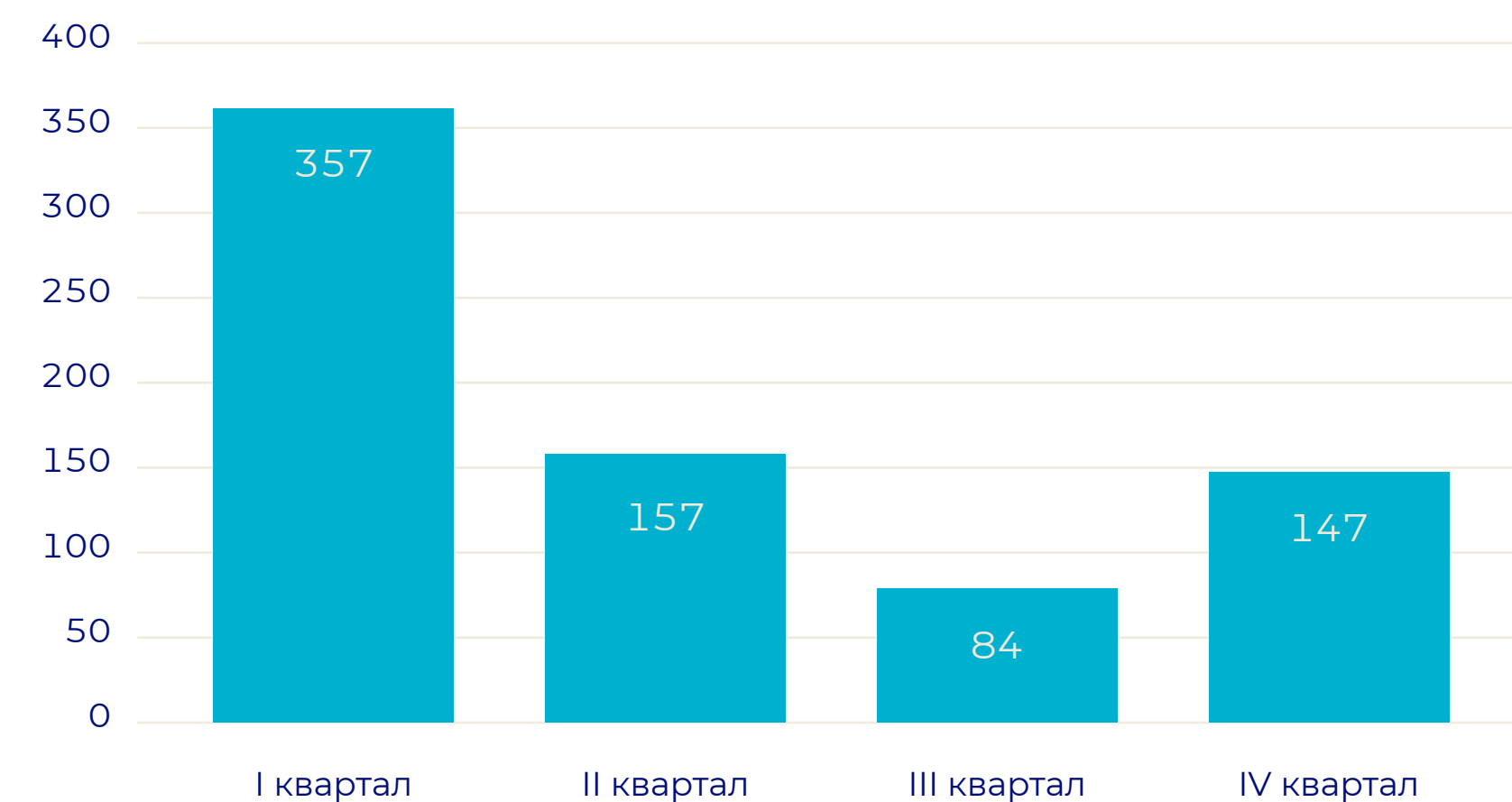
О РНИДС-у, програмима које приређује, догађајима, едукацијама и пројектима Фондације током 2021. године највише су извештавали, природно, интернет медији (медијски портали), чак 38% више него у претходној години. Међутим, није заостајала ни штампа, па је у штампаним медијима забележено 13% више објава него у 2020. години.

Током 2021. забележено је укупно 745 објава у свим врстама медија.

О активностима РНИДС-а су извештавала 133 различита медија – 19 штампаних, пет телевизијских, три радио-станице и 106 интернет портала.

Теме које су привукле највећу пажњу медија биле су конференција ДИДС 2021 Digital, нови фонтови Орто РНИДС и њихово представљање, али и традиционални октобарски догађај о сајбер безбедности и теме заштите пословања на интернету.

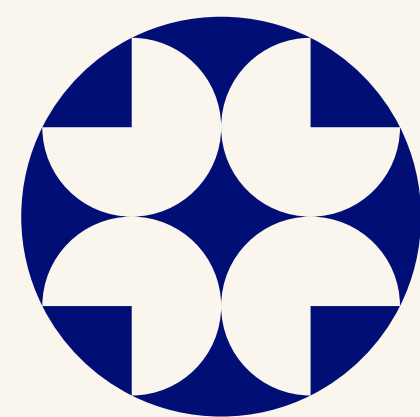
Своје место на медијском небу пронашао је и пројекат pitajte.rs, WHOIS хакатон, али и издвојене теме из истраживања тржишта домена из 2020. године, које су медији са саговорницима из РНИДС-а радо анализирали.

Укупан број медијских објава у 2021.

Фондација значи подршка

Спонзорства и донације реализовани у 2021. години

Друштвено одговорно пословање РНИДС-а подразумева врло важан аспект рада и пут којим се Фондација активно укључује у живот заједнице, а пре свега захваљујући покровитељствима стручних скупова и пројеката, као и у финансијској подршци различитим организацијама, институцијама и сл. Овај део активности реализује се путем програма за доделу спонзорстава и донација, а током 2021. године Фондација је била и више него активна.

Током године Управни одбор РНИДС-а одлучио је о додели 10 донација.

Одлучено је и о додели осам спонзорстава, и то организацијама, институцијама и за реализацију догађаја као што су конференција BIZIT 2021, ТЕЛФОР 2021, *Developers' mDay*, конференција Е- трговина и др.

Донација удружењу „Помоћ деци“ за кувовину књиџа за више од 150 ученика четвртог и осмог разреда основне школе, као и четвртог разреда средње.

Фото: Марко Јевтић, МЛ Продукција

Фондација 1% организовала је у децембру едукативну конференцију за младе таленте током које су уручене награде истакнутим младим научницима, истраживачима, иноваторима и уметницима.

Финансије

Током 2021. године финансијско пословање РНИДС-а је било стабилно, уз остваривање растуће ликвидности.

У другом кварталу је окончана и независна ревизија финансијских извештаја Фондације за 2020. годину, а мишљење је, као и сваке године, било позитивно. Та-кви, ревидирани финансијски извештаји усвојени су од стране Управног одбора.

У 2021. години спроведена су и два циклуса рада тима Интерне ревизије, који су у два турнуса покрили период од 1. 7. 2019. до 30. 6. 2021. У извештајима Интерне ре-визије нису констатоване било какве неусклађености у финансијском и осталом административном пословању.

Вршена су редовна орочења код пословних банака, а нових улагања у хартије од вредности није било.

Није било потребе за ребалансирањем Финансијског плана за 2021. годину, а Финансијски план за 2022. је Управни одбор усвојио током седнице одржане крајем децембра 2021.

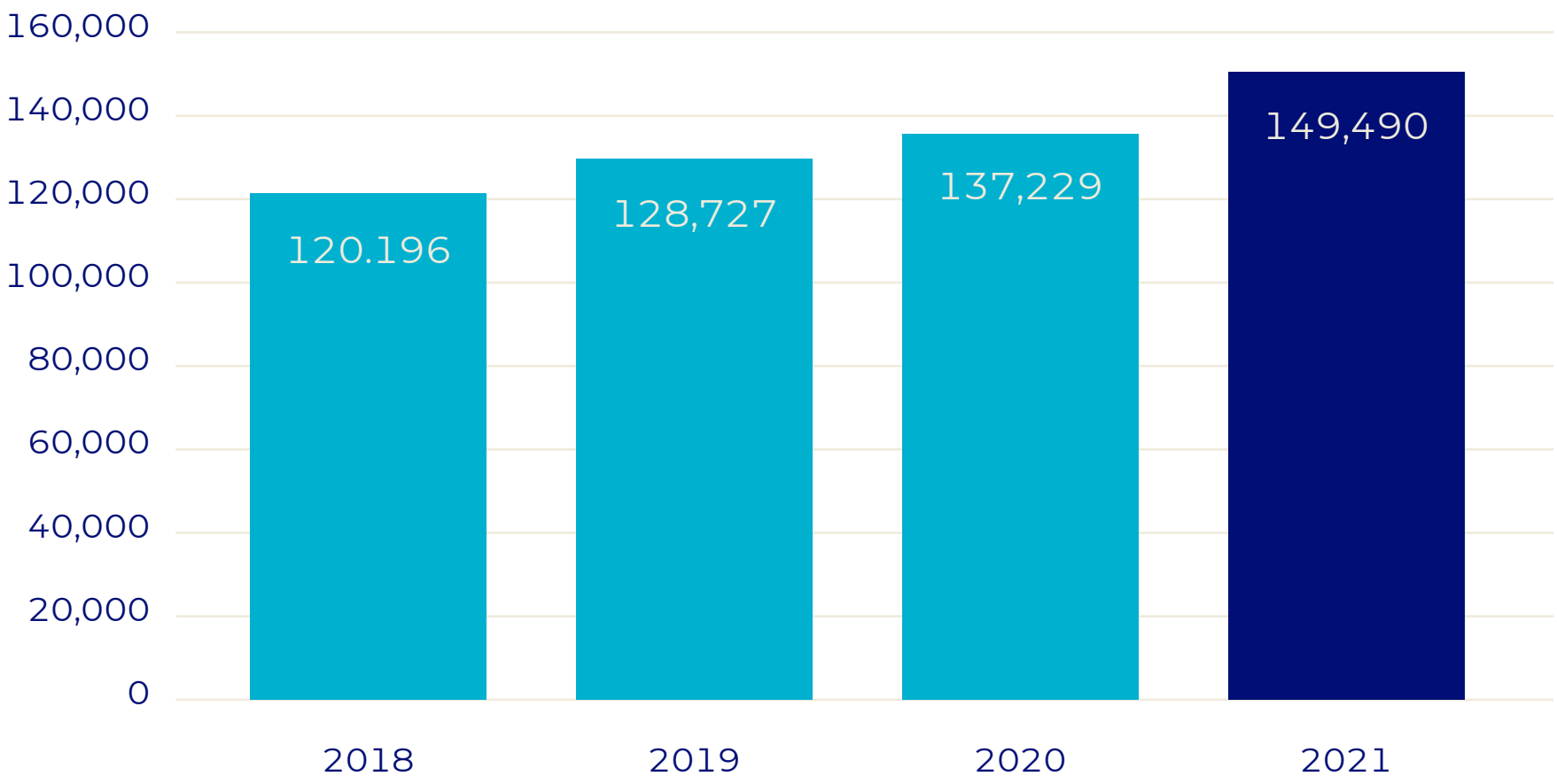
Средства	Износ РСД	Износ ЕУР
Средства у РСД	106.012.286	901.602
Средства у ЕУР	13.466.067	114.525
Хартије од вредности	58.438.304	497.000
Укупно	177.916.657	1.513.127

Пословни приходи су и у 2021. години наставили тренд раста, на нивоу од 8,9% у односу на претходну годину.

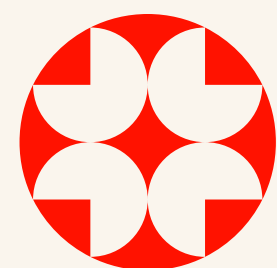
Ликвидност, као есенцијални захтев финансијског пословања, уз испуњење предуслова сигурности улагања, растућа је у посматраном периоду. Сви показатељи ликвидности појединачно расту, о чему сведочи и наредна табела.

Показатељ	2019	2020	2021
Општи рацио ликвидности	0,80	1,22	1,35
Текући рацио ликвидности	0,75	1,04	1,31
Готовински рацио ликвидности	0,22	0,35	0,63

Тренд раста пословних прихода

РНИДС

Фондација
Регистар националног
интернет домена Србије

rnids.rs | puids.rs

